

ΑΣΚΗΣΕΙΣ: ΚΥΡΙΟΙ ΟΡΟΙ

1. Να υπογραμμιστούν και να χαρακτηριστούν τα υποκείμενα και τα αντικείμενα στις ακόλουθες προτάσεις:
 - α. Τα βιβλία προσφέρουν γνώσεις, εξάπτουν τη φαντασία μας και καλλιεργούν την ευαισθησία μας.
 - β. Το παιχνίδι παίζει καθοριστικό ρόλο στην ανάπτυξη και τη διαπαιδαγώγηση του παιδιού.
 - γ. Το ομαδικό λαϊκό παιχνίδι έχει βαθιές ρίζες στην ιστορία του τόπου μας.
 - δ. Τα ηλεκτρονικά παιχνίδια προσελκύουν τα παιδιά, καθώς συνδυάζουν ήχο και εικόνα.
 - ε. Με τις δημιουργικές δραστηριότητες το άτομο διευρύνει τους πνευματικούς του ορίζοντες και αναπτύσσει τη δημιουργικότητα και την κοινωνικότητά του. .
2. Στις παρακάτω προτάσεις να βρείτε και να χαρακτηρίσετε τα υποκείμενα και τα κατηγορούμενα.
 - α. Η νύχτα ήταν σκοτεινή και το κρύο δυνατό.
 - β. Τα μουσεία δεν είναι μόνο παρελθόν, είναι κομμάτι του πολιτισμού μας.
 - γ. Η Καστοριά υπήρξε για αιώνες πολλούς κάστρο.
 - δ. Ο Διευθυντής του γραφείου αποδείχτηκε ευγενικός και φιλικός με όλους.
 - ε. Το θέαμα του κόλπου, με τις κατάφυτες ακρογιαλιές και τα καταπράσινα, γαλήνια νερά ήταν αληθινά ονειρώδες.
3. Στις παρακάτω προτάσεις να βρείτε και να χαρακτηρίσετε τα υποκείμενα, τα αντικείμενα και τα κατηγορούμενα των αντικειμένων.
 - α. Πάντα θεωρούσα το Γιώργο ψεύτη και υποκριτή.
 - β. Ο Πρωθυπουργός χαρακτήρισε συκοφάντες τους βουλευτές του αντίπαλου κόμματος.
 - γ. Ο καθηγητής όρισε τον Αλέξη επιμελητή της τάξης.
 - δ. Με αποκάλεσε χωρίς λόγο ανόητο.
 - ε. Τα ΜΜΕ τον παρουσίασαν ως εθνικό ευεργέτη.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ: ΟΝΟΜΑΤΙΚΟΙ, ΟΜΟΙΟΠΤΩΤΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ

1. Στις παρακάτω προτάσεις να βρείτε τους επιθετικούς προσδιορισμούς, το μέρος του λόγου στο οποίο ανήκουν και τα ουσιαστικά που προσδιορίζουν:
 - α. Ο Παρνασσός, το θεόρατο βουνό με τα πυκνά του δάση και τους απόκρημνους βράχους του.
 - β. Ο Γιώργος στάθηκε στην απέναντι γωνία.
 - γ. Για να φτιάξεις τριπλή δόση κουλουράκια θα χρειαστείς τριπλάσια ποσότητα αλεύρι.
 - δ. Χωρίστηκαν σε δύο αντιμαχόμενα στρατόπεδα και ο πόλεμος ξεκίνησε.
 - ε. Τόση βροχή δεν την περιμέναμε.
2. Στις παρακάτω προτάσεις να βρείτε ποιοι προσδιορισμοί είναι παράθεση και ποιοι επεξήγηση και ποια λέξη προσδιορίζουν.
 - α. Ο Διονύσιος Σολωμός, ο ποιητής των «Ελεύθερων Πολιορκημένων», γεννήθηκε στη Ζάκυνθο.
 - β. Έχει πολλές χάρες, ομορφιά, δύναμη, εξυπνάδα.
 - γ. Ο Ιωάννης Γουτεμβέργιος, ο εφευρέτης της τυπογραφίας, άλλαξε με την τέχνη του τον κόσμο.
 - δ. Ένα από τα παιδιά της παρέας μας, ο Κλέων, αρίστευσε φέτος στις εξετάσεις.
 - ε. Ο Χρύσης φιλονίκησε με τον γιο του Ατρέα, τον Αγαμέμνονα.

3. Να ξαναγράψετε τις παρακάτω προτάσεις μετατρέποντας την παράθεση σε επεξήγηση και το αντίστροφο.
- α. Τα ήρεμα πουλιά της πεδιάδας, οι πελαργοί, οι φασιανοί, οι κουρούνες, κούρνιαζαν πάνω στα κλαδιά.
 - β. Ο κυρ Κώστας, ο μπακάλης, πάντα μας κερνούσε καραμέλες.
 - γ. Ο κοινός γιατρός θα σε θεραπεύσει, ο χρόνος.
 - δ. Σήμερα μας μίλησε για τον Φειδία, τον καλλιτέχνη των γλυπτών του Παρθενώνα.
 - ε. Η Γη πορεύεται ολοταχώς προς την κατάκτηση του κόκκινου πλανήτη, του Άρη.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ: ΟΝΟΜΑΤΙΚΟΙ, ΕΤΕΡΟΠΤΩΤΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ

1. Να επισημάνετε τους ετερόπτωτους προσδιορισμούς που υπάρχουν στις παρακάτω φράσεις και να τους χαρκτηρίσετε:

- α. Στη μάχη του Μαραθώνα διακρίθηκε ο Μιλτιάδης.
- β. Το ποίημα του Σεφέρη έγινε τραγούδι.
- γ. Το σπίτι του παππού μου βρίσκεται στην πλατεία.
- δ. Ο καύσωνας του φετινού καλοκαιριού ήταν αφόρητος.
- ε. Μερικά ψάρια της λίμνης έχουν μεγάλο μέγεθος.
- στ. Δάκρυα χαράς μου πλημμύρισαν τα μάτια.

2. Στις παρακάτω προτάσεις να βρείτε τις γενικές υποκειμενικές και αντικειμενικές (μετατρέποντας το προσδιοριζόμενο ουσιαστικό σε ρήμα και τη γενική προσδιοριστική σε υποκείμενο ή αντικείμενο του ρήματος)

- α. Στο τέλος της παράστασης οι ηθοποιοί δέχτηκαν τις έντονες αποδοκίμασιές του κοινού.
- β. Η πρόταση του Γιώργου έγινε δεκτή με ενθουσιασμό.
- γ. Αυτό που πάντα ποθούσε ήταν η απόκτηση της εξουσίας.
- δ. Η κυβέρνηση αποφάσισε τη λήψη νέων μέτρων για την καταπολέμηση της ανεργίας.

3. Στις παρακάτω προτάσεις να υπογραμμίσετε τους προσδιορισμούς σε αιτιατική και να βρείτε αν δηλώνουν μέτρο / ποσό ή αναφορά.

- α. Έπεσαν σ' ένα πηγάδι που είχε βάθος πέντε μέτρα.
- β. Οι Σπαρτιάτες στις Θερμοπύλες ήταν τριακόσιοι τον αριθμό.
- γ. Ήταν ένας λεβέντης δύο μέτρα μπόι.
- δ. Διένυσε δρόμο τρία χιλιόμετρα για να μας συναντήσει.

Πηγή http://gym-kryon.att.sch.gr/site/wordpress/?page_id=2320

Θεωρία: Γραμματική:

Κύριοι όροι: 3^ο Κεφ., 1.3.

Επιθετικοί - ομοιόπτωτοι – ετερόπτωτοι ονοματικοί προσδιορισμοί: 3^ο Κεφ., 2.2.β,γ